من الباب الى المحراب

[داماد فرید پاشانك ایلك صداقتنامه علی رضا پاشا ایله نشانلنمسی قادار]

ایکنجی قسم : — ۳

صدر اعظم ایله ناصل دوست اولدم ؟

داماد فرید پاشا ، صداقتی قدر ایتدکدن صوکرا ، فرقه ناظرلری طاقیدقدن صوکرا (حریت و ائتلاف) نك یاپاشدیغی آخری قرار ایدی ! بونی هر کسدن اول بن سیزدم ! برکون ، آزلیس ده توفیق مطبعه‌سنه کلدیکم زمان صدر اعظم پاشا طرفندن تلفونك آرادیغی و همان خارجیه نظارتنه کیدیلیه کوروشمکلکم ایچاب ایتدیکنی سویلدیلر . متحیر دن شاشالدم ، ویدم و مقابله‌می بازمادن ، دوحال ، قیرلادم ، دولاجیغم ، تخصیص ایدیلن اوداخیتاخیچ دولو ایدی ! حق ، غریبی ، بچکده قیوك انتظار ایدن ناظرلر سلسله‌داری . آرادن یارم ساعت کچدکدن صکره ، صدر اعظم ایله اولسادیغندن جیمز بکه تیلیفون ایدی ! دیدیلرکه ، چنغلر اقلر توتوپور ، باورلرك قوشوشدیغی ، محافظ عسکرلرك توت ده کیتدیرمدیکی دوبولوردی . نادن صوکرا تك ، توك چاغیریلانلر اولدی . یاقدم که دورمقله اولیه‌جق ، سرباوری بولدم ، ایشم‌واره دیدم ، پاشایه سویلیه‌یکز ، دها بازیجی بیله یارمادم ! ، جواب کلدی : ایچری خصوصی اودانه آرزمق دها انتظاریمی دیا ایدیوردی ... چارهسز واصلی اولدم ... بنی بکلیدیغی دار ، لوش برماین اودانه صوقدیلر ، پورلمی ، نظارت مقامنك باشنده ناظرك بوتوع استراحت محل ایدی . غالبا رصوماکی شوبیه‌سی ده واردی ، اوروزده اوقاق بر قولسوز ساغق دوروبوردی .

ساعت اوچی وورودی ، هرکس درت اولدی ! صوتونی چشمه کوشه‌سی دونن ترامواینرك بچیجیدیسی ایله اغصام کریلدیکه کریلیوز ، بکه‌مکدن صیرم طاشدیغه طاشیوردی ! قاچ کره قالقدم ، صفه‌نك قاپیسی آرالیه‌رق دردیغی آکلاماجق بر آدم آرادم ... عادتا موقوفیتی خاطرلیور ، بابنلنلر کچیریوردم ، نهایت آغاسی قارشیمه چیقدی :

— خبر ویریکز ، بارم ساعت دهاباکلیه‌جك اولورسهم غیرتم بادین چیقمازا ؟

دیدم ، آرادن بیه حیلی زمان کچدی ! بنی بولمشدم ، منام اودانه آچیلان قاپیدن ایچری کنیز ، صاریشین ، آی چهره‌لی بریسی کیردی ؛ شوبله بوکسکدن دم ووردی :

— صدر اعظم حضرتلری مشغولیتلرینك کثرتندن دم الاسف سزنك کوروشمه‌یه جکلر ؛ فقط بوخصوصده‌ی تو کیل بوبوردیلر . صدر اعظم حضرتلری مقالهلریکزه دائر بعض تنقیدات سرد بوبوروبورلر ؛ ذات والالری ، متلاشیلیت حاضره حکومتی رفرقه قاپیمسی شکلنده تلق ومسائل داخلیه‌یی بوصورتله حاکم ایدیبورسیکز ، معلوم عالیکزدرکه آروپاده ، برفرقه قاپیمسنك طرز تشکلی تدقیق اولندقده ...

قاچ حالده سینیلی ایدم :

— بك افندی ، دیدم ، اوجهتی بیراقیکز ، اولتری بیلیم ، هیچ‌بی سویلیه‌یکز !

— نتیجه شوکه : بوطرزده‌کی نشریاتکزی صدر اعظم حضرتلری تصویب بوبوروماپورلر ...

آرتق قاقام آچمشدی :

— بور ... دیدم ، بن مأموردکم ، صدارتدن نه امرایلی ایتمکه ، نه‌ده صدر اعظمك تصویبی قازانمقه مکلفم . حکومتك تخصیصات آلان برعضوی‌سنده‌ده بولنیبوردم ! هر کسدن اول فرقه‌یه ملسوم ! فرقه‌یك موقفی حکومتده نه‌در ، اونك‌ده اعلامنی بیلیم ، بتاء علیه پاشا حضرتلریه لطفاً بوجهتلری بویله‌جه عرض ایدیکز ، کوروبورم که صلاحیتکز محدود ، سزکه مناقشه‌یه بوده اولمه‌جق ... کاه اصرارلاوق ! آرقه‌مه بیله یاقدون صرووه‌تلری ایتدم ! شمو حکمی ورمشدم ! فرید پاشا فرقه‌یی ایتسالی بر خرقه کبی قولانمغه‌دی ، بو ایشر بوك آرالی بیسانده ، وصدارت موقفنك ایاقی هواسنده اولی ارتاج ایدیبوردی ، سیلکوب آتمق و نکچی بر توشومه ، توریمه ، خلاصه احتیاج کوروولورسه تکرار اومورلرینه آلمق قراریله صدقیه پرلشدیرمك پشنده ایدی ، بکاده ، شیمدی ، محقق نیم قویشمدی ! آرالق ، الیه ، بر داها چاغیرمازدی .

خایر ، اوبله اولمادی : ایکی کون صوکرا تلفونك تکرار دعوت ایتدی . (سرقل دوروبان) ده‌کی اجتماعدن بری ، کندیسی ایلك کوروشم اولیوردی ، عبی ماپین اودانه کیردم ، نجبا بیه سماعلرجه بکلیه‌جکمیدم ! نه‌کزر ! بش دقیقه بکلمه‌دی ، بانه چاغیردی . بن بکن کونکی مسئله‌نك تکراریته منتظردم بیه عبی سرت جواب ورمکه حاضردم ، او بسیتون باشقه درلو پاشلادی : قسی ماصه‌نك اوزرنده ایدی ! بردن پاشنك آیچی اولدیغی خاطرلادی ویا خاطرلاتمش کوروندی ! (آسان محظیتك کوزلرینی کورمه‌دکجه بویله ایچیه قولاری آکلامامیور ! فرید پاشا ایسه ، اکثریا ، واپور دومانی کورلك طاقار !) نجله ، بیر کی یاپدی :

— عفو ایدرسیکز ، دیدی ، قصور ایتدم ! دیدیغی ایدیوردی ، خصوصی سویله‌یوردی ، بر آدملق ویا حیله‌کارلقمیدی ، بونلری‌ده آکلاماماغم : « استغفر الله ، آمان افندم » محجوب ایدیورسیکز ... » کبی بعض سوزلر میدانه‌دم . اورمانی :

— دیمك مساعده بوبوروبورسیکز !

دیدی وفسی ! تکرار بریه بیر قدی ! اوزمان بوعجائب حرمتك سوء تأثیری آلتنده قالمشدم ... صوکرادن کشف ایتدم : فرید پاشا تربیه‌یه قرط رقابی ایله مشهور عالی پاشانی تقلید ایدیبور ، غالبا ، نشریاتنه چوق مراقی کوروندرك بزم کبی لاابالی کنجلره ، وعمی رجاله آداب وارکاندرسی ویریبور ، قارشیسنده قدیم تربیه رعایتنه مجبور ایدیبوردی . موفق‌ده اولوردی‌یا ... حق ، اوکون ، شو فس اویونی نه‌یله ، درحال موهمه جه‌وبرمشدی ؛ تربه‌لی میمون کبی قارشیسنه کچدم ! اسکمله‌نك آنجق دردنه بریسنه ، قاپلیغك آنجق اوچده ایکیسی ایلیشدیریله‌رك اوطورمق دوریه‌سینی ایتمك اولمقله برابر بو درجه‌سنی یاپمادم ! حق ، [صوکراون راست کلدم] چوق ناظرلردن دها کنیشجه وفرحجه پرلشمشدم . صدر اعظم کوزلکنی چیقاردی ، باقدم : سیاهلری دونوق سویمنز ، فقط ناخوش برتأثیر بیراقدیغی انسانه ایشلیه‌ین بر وجهتی خسته کوز ... صولاوقی بیکارلرنده بریکسکنی یلدیلندن قویوجامه‌نه‌ر تمکه وصیق صیق مندیلیله سیلمکه مجبور اولیور . چارچاوق سیلدی و تیمزلهدیکنه امین اولدقی بر مدت ایچون تمله کوزلکسز قونوشمقده محذور کورمه‌دی .

— رفیق خالد بك ... دیه باشلادی . [بویله ، نه‌زمان ، برایسی بکا حیاتمده کی رولی خاطرلاتمه‌جق طرزده ، جیفت اسمیله خطاب ایدرسه ، غریبدر ، یوزمده خفیف رصیخاقلق دوادردم ؛ قالبا بوحرارت اولدیغك معروف بر اسم اولدیغی خاطرلاتدیغندن‌دره ولایدر ، [عزت پاشانك هیئت وکلا و مملکت علیهنه کچریلدیکی مجادله‌دن بیلدیم خیردار بیسیکز ؛ چوروکصولی ایله برابر] ماضیده‌کی سیئاتلریته باقیلدقی ، حالا اخلاص پیشه‌نه اتحاد وترقی اوپنه‌سنه آلت اولدقده ، دوام ایدیبورلر . بونلرك یوزینه خطالریی چارپاق لازم ... برخطره قلمه آلدم ، جریده کزده لشره ولالت ایدرسه کز سزه تقدیم ایدیم ! عزت پاشا ورفقاسنه قارشی نشرده برتوجهم بولدی ؛ فرقه ایسه علیهدارلیدی ! بناء علیه لشرنده محذور کورمیوردم ، هو بریکز ! دیدم ، اوزاندی ، بوکندی آیلیه باریلش ، بر رسمی توطیه مشابه ، اوزون جیهلی ، اسکی طرز بر لعرضامه ایدی . « دولت علیهٔ عثمانیه‌نك هو واندراسه آلت ... » کبی بر جمله ایله پاشلاتیوب « اخطاریله ختم کفتار اولندی ، صورتنده بیتیوردی .

— مساعده بوبوروبورسه کز ، دیدم ، بوش بن ، عبی قوتی و معنای محافظه ایدمدرك باش مقاله‌ده وکندی طرزمده بازایم ! بویله اولورسه عزتلردن بری بر مدافعه‌نامه یازار ، جواب ویرر ، اوزمان مناقشه اوزار ، مسئله‌یی دها فضله تنویره وسیله بولنش و خصاکری ایچه خیرالامش اولورم !

موافقت کوستردی ، تشکرلر ایتدی . دیدیکم کبی یایدم وتخمینم وجهله‌ده عزتلردن بری ، (آقشام) ، عزت پاشایی — بر بولسیب مسئله‌سی شکلنده — مدافعه وضعیتی آلدی ... ایاق اوداده دها شدتلی بر مقاله ایله بوکا جواب ویردم . اوزاتقدن ایسه ، مطبوعات ، غالبا ، صوصمق پاشانك منفعتنه‌دها زیاده موافق بولدی ، داماد فرید پاشانمکمون اولمشدی : تکرار پاشه چاغیردی ، هم بوسفر بر دقیقه بیله بکلتمه‌دن ... بان اوداده یکی بیبوردی ؛ بو حالده قبولندن دولای اعتذار و « صبیمیته یاغشلاماسی » رجا ایتدی ، یکی صوتونی بیلیج وبوره‌کدن عبارتدی ، شراب پرینده صویه قاپیشدیریلش قوسنالی ایچیوردی ، احمد رضا ایك علیهنده بعض لاقیدرلق ایتدی ، بکا خارجی وضعیتمزك ایپلنك بوز طوتدیغی خبر ویردك :

— بایکز ، دیدی ، بزدن اولیکی قاپینلر زمان خارجیه دائره‌سنه بر اجنبی آدمی آتمازدی ، شیمدی ایسه بی‌طرف مفرازدن باشلادی ، آمیرال فالطوریه قادار زیارتکزه کلدی . یاقیلده صلح مسائلی حل ایچون آوروپایه کیدیه‌جکمری مأمول ایدیه‌یوردم ؛ فقط ، اوطه شوعزت پاشا وشکاسنك اعیان مجلسنده‌کی غیرقانونی فعالیتلرینه نهایت ویرمك لازم ...

صدر اعظمك اوکونلرده آك بویوك دردی بوصسله ایدی . نهایت دیوان عالی اوراقی دیوان حربه تودایع ایتمه‌سی وسیله اتخاذ ایدمرك احمد رضا بکی دیاسندن آندی ؛ یکی تعیین ایتدیکی اعیان ایله بر مجلسده بر حکومت زمره‌سی تشکیل ایتدی . برکون بنه باشنده ، بیمك ساعتنده ، عبی اوداده ایدم . ایچری‌یه خواجه عاصم افندی‌یی صوقدیلر ؛ فرید پاشا یزدن فیرلادی ، هر ایکیسی‌ده آقادم ، بر بریه قرط تعظیم کوستردرك قوتونه‌دیلر ؛ خواجه افندی کندیسنه کوستریلن اعتمادندن دولای پادشاهه وصدر اعظمنه تشکرلر ایدیبوردی ؛ اونه‌کی‌ده توفیقات رباینه‌یه مظهریتی دعاسندن بولنوبوردی . تعجبا نه اولمشدی ؟

فرید پاشا حیرت وضراق ایچنده دوردیغمی حس ایتدی :

— افندی حضرتلرینی تبریك ایدیکز ، طلیان ریاستنه تعیین بوبوردیلر ! دیدی . صارقلی براعیان رئیسی ... کیمکه‌رك وحیرت وتعجبده دوام ایدمرك بر قاچ تبریك کلمه‌سی صرف ایتدم . عاصم افندی همان مجلسه کیدمه‌جك و اوراق چیچکلی طالیانسی ، آیرلوب ساچیلدقدن صکره‌ده لینك طارافنی محافظه ایدمه‌یلمك ایچون قرمزله دوزکونه درت آلی‌له صارقلدی . قپاق چیچکیك یول دوزکونی وآقیلی اولاسی چامورك یاپیلاوقه کیدردی ، اونك عنده‌نده یاپان برقاچ دوکمه‌نی کندیسی دوزه‌یه بکندیرمك ایسه‌یه‌ین ، عبی زماننده طلیینك یاراتدیغی یکندیه‌ین والهك یاپدیغی یونه یوزان صو ایدن برقادین دیکلدی .

چامور طلیسی وملطی اولان هر شیدن نفرت ایدردی . نفرت ایتدیکی برشی‌ده یاراتدیغی اماباشدیغی لزیتك چیقندیغی یاری ! ایستردی که هر کسك چیقندیغی یاراکندی جیبنه کیرسین . ایچنك بویله اولماسی ایچون‌ده قیاسایلنلارم کلیوردی . چامور کندیسنه مازوری‌یاراقارلیرلرنك جمعیتیه‌ده صوکوب سیواردی . بوردهمی بوولادقدن صکره :

— نه‌لر ایلیم ، دیری ، قر ... ناشوقه آتاسی آعلاتیم . آر اوغلی آر دیه بکا بریلر ، فاری کوکل بن ! سن بر حیدری دیکیه‌ایمك ، نه‌ایدیغنی آکلاردك ، اوآوروزدی پاسانی حیدرده اپاندرهاك ، بکا دیالا : « قلیچك چوروجاق سنك قارینه‌دیر دیمك خططرق چیلك کیچه‌اولسه قاریغدیر اماز ! » دیریدی .

چامورك آوروزدی پاسانی وچیلاقلنمش‌ده اخذ عسکر آیرلمه‌دی . اونلی صکره احسان استانبولده کوردنر اولمدی . چپلا کلدیکی زمان : « ازیریدن کلیوره » دیمدی . اوزادن کلوب کلمیکلی ، نه‌لر یاپوب یاپاماغنی بیان بولدی ، بیان ایدیلمه‌جکدی‌ده ، بالکز دیماغنده‌وهم عاصه‌لرده بر اقدیغی اولقی ویدقك یاقطوطر بولنیمز سیاحتلك اولماغه بك زیاده‌یلی کوستریوردی .

ایاق چیچکلی اکنیس شعبانیله هیچ علاقه‌سی یوقدی ، آن کسیچیلر قسمنك مأمورلرینه دعاتیلیمس دکلدی . آلی آیچی اولاقلی چامورده صوردی ، نوزلرده دولاشمدیغی ، پارای ناصل قازاندیغی اوکرنمك ایسته‌دی . فقط بو آقیل چوموردیغی قسی قاشلرینك اوستنه باصدیروب یوصه‌نك یوزینه قدل دقیل دیدی ده :

— یوسوزك کردیغی کس ! دیدی .

یوقی سویلرکن دوداقلرینی چارپیوردی . آقدیکدن « کس سوزی » درت الف‌ده‌داری اوزاپارق : « کاس » شکلنده چیلیوردی .

کوزلری کچیریلدکجه چامورك چیچندیغی پارالر صوی چیکیوردی . نهایت بو « آتاسی آعلاتیمی » استانبول احصاء دار کلکه باشلادی . بر صباح قپاق چیچکنك آخیرنی آزادی :

— یوصه‌م ، کوزیکی کندیریه‌جك شوبله‌دیه کلیر بر آزمه‌ده ، شیشه کلیر بر آقاولی وقی ! .. بوکا ترمس دنیا دیمدلر دوروغلسز پاشاقلیمی ... نه‌ایرسه‌لك ! .

زهرلنك سویلیه‌جکی برقیوردی ، دیقه وشیشه کلیر هیچ کیسه‌یه طاپیلیوردی ... صالوری کوشه‌سنده‌کی بلدن تارحانه آلدیغنه بولاشدقدی ، چوروپاپیرچه چیکلردی . فقط بوکاده باغ ایستردی . چامور سول آیلنك باش یارماغنك طیرناغی ایله دیقه‌لرنده چیلاتاردی :

— تاه ! .. دیدی .

بکن کچه‌یی بری دوردیغون طاسرلاتیور ، فقط کوزینه هیچ بر کیسه‌یی کسدیرمیوردی ، دوشونوب دوشونوب :

— وای آنام وای ! دیه میریلدانمدی .

ساعت اون بره کلیوردی ! باش یارماغنك طیرناغی دیقه‌ده چیلاقلاسه‌ده ، فقط ایاق چیچکیك برار چامورك اوکلدن اول ایکی دوز چوراپلاغی ایدیلدی .

آقاسکی سیس هنوز قابله دانیلمامشدی ؟ قابلریلر هر کونکی کی قالالمدی . ترامواینرك چاپلری اوزالدن اوزالمه‌دلاریاری چلمکلرده عکس صدالر اولدیریوردی . نهایتده ایکی صیره اوتو موبیل مفترق بکلیوردی ، قالالله ، « اوتوموبیله » کوروندیغی قهاهلر طرفنده ، هرکسده‌نه‌ایرسه‌نك نقته سیزلیق واردی چونکه دیاده قالین برسیس طبقه‌سنك آلتنده سونوك سونوك یارلانان کونلنه قدر هرشی‌ده برحزن واردی ، یارامزلنك دیرمدیکی باسی هیچ برشی ویرمه‌ین .. یاغمه چامور احسان بر باسمك یك صیبی برآشامیوردی .

جاده‌ده‌کی چوقلر بر میدانه کیردیلر ، براز صوکره صالوزده‌کلدی . کلیر کلزده قدحیوارلاریوب قرمزی طرویه آل صالیردی . بردن بره چامور احسان دقل دقل قپاق چیچکنك بوزینه باقدی ، باقاری برحلده دراقیس ایچدی ، الینك ترسیله دوداقلرینی سیلوب سوردی :

— نه کوپوسك ؟

یوقی سوردقدن صوکره باش کری چویردی ، آرقاده‌کی ماصه‌لردن برنده برقاچ کشی راقی ایچوب بیك بیوزلردی . ایچرلدن بری چامورك باقدیغی کوزلرینه قپاق چیچکنه باقدیغی آکشامیلیمنی درسلك کسدی . . .

چامورك آلدی چاریلدی ، اوست دوداغی یوکه‌رك بروسنك دایکلرنی قیادی ، صاغ اوموزنی چارچاوق قیاسه‌ین بوصوبولادی :

— یاپارا ! ..

قپاق چیچکی سس سزاوکه باقیوردی ، صالوز چامورك بوصوبلیك زاغیردیان قدحی قلوب حق بوراقلادی ، بو آقیه باپیلمدی ؟!

— یاسو ! دیه صاچیوردی .

آرقه‌ساسه‌دکی رولر آغیر قالالیغی ایله برشیار نوزلرده دولاشمدیغی ، پارای ناصل قازاندیغی اوکرنمك ایسته‌دی . فقط بو آقیل چوموردیغی قسی قاشلرینك اوستنه باصدیروب یوصه‌نك یوزینه قدل دقیل دیدی ده :

— یوسوزك کردیغی کس ! دیدی .

یوقی سویلرکن دوداقلرینی چارپیوردی . آقدیکدن « کس سوزی » درت الف‌ده‌داری اوزاپارق : « کاس » شکلنده چیلیوردی .

چامور طلیسی وملطی اولان هر شیدن نفرت ایدردی . نفرت ایتدیکی برشی‌ده پاراایدی اماباشدیغه لزیتك چیقندیغی پارا ! ایستردی که هر کسك چیقندیغی یاراکندی جیبنه کیرسین . ایچنك بویله اولماسی ایچون‌ده قیاسایلنلارم کلیوردی . چامور کندیسنه مازوری‌یاراقارلیرلرنك جمعیتیه‌ده صوکوب سیواردی . بوردهمی بوولادقدن صکره :

— نه‌لر ایلیم ، دیری ، قر ... ناشوقه آتاسی آعلاتیم . آر اوغلی آر دیه بکا بریلر ، فاری کوکل بن ! سن بر حیدری دیکیه‌ایمك ، نه‌ایدیغنی آکلاردك ، اوآوروزدی پاسانی حیدرده ایپاندرهاك ، بکا دیالا : « قلیچك چوروجاق سنك قارینه‌دیر دیمك خططرق چیلك کیچه‌اولسه قاریغدیر اماز ! » دیریدی .

چامورك آوروزدی پاسانی وچیلاقلنمش‌ده اخذ عسکر آیرلمه‌دی . اونلی صکره احسان استانبولده کوردنر اولمدی . چپلا کلدیکی زمان : « ازیریدن کلیوره » دیمدی . اوزادن کلوب کلمیکلی ، نه‌لر یاپوب یاپاماغنی بیان بولدی ، بیان ایدیلمه‌جکدی‌ده ، بالکز دیماغنده‌وهم عاصه‌لرده بر اقدیغی اولقی ویدقك یاقطوطر بولنیمز سیاحتلك اولماغه بك زیاده‌یلی کوستریوردی .

ایاق چیچکلی اکنیس شعبانیله هیچ علاقه‌سی یوقدی ، آن کسیچیلر قسمنك مأمورلرینه دعاتیلیمس دکلدی . آلی آیچی اولاقلی چامورده صوردی ، اورنده‌ده بوقی بولدی . ایکی قردشی بالکز باش‌ده قالدی و کولارجه کیدمك عودتی تحرون عزون بکلدیلر ... کونك چیچنه بیدلك چیقدی ، صاتلمك صباح چیقمشدی آقشام کلیورمش کی لابد بر طوردی :

— صوجا ! دیدی .

قپاق چیچکی کندینی طوتامادی ، کوزلرنده سوینجدن شمشکلر چالیوردی :

— یاوروجم ! دیه صاچیوردی چامورك بوینه صاریلدی ، دوندره کندندی ، زوندن کلیورسك ؟ دیك بر مسئله جواب ویردی :

— اطرافشوبله بر قولاچیلاقلام ... کاپیدمسه سك ایچون یلیم آکاجم ! ..

بر توقدن صکره اعتباراً باشمله بر حیات سوردیکه باشلادیلر .

* * *

سوردیکه باشلادقلری بو حیات اولمق غریب ، اولمق غالب بر باشلیش ایدی که قپاق چیچکی کندینی شاشیرتیلدن قورتارامیوردی . فی الواقع کچیرمه‌لری بوشده ایدی . فقط قپاق چیچکنك کوکلنه‌اولان بر شیه کچیرمشدی ، چامورده اولیوردی ، چیکیلیوردی ، بر احوالنه عود ایدیلدیغین کوزلرینه برقیوردی .

چامورقه‌ده غیر شدن صوکره بوی‌ده کچمشدی ، قپاق چیچکی چوپلاوب وهمان هیچ قوقوسز بوردی . صوقالمه هیچ تیك اوستنده‌ده‌ده‌ده‌ده آوده اوطوردیرکن اولانی اوشدیرمه‌ایدی . بوندن ساکتر ایدی ، وحالی اولی مضطرب ایدیوردی . بر کون بر دون کلدیکی کبی آرقه قاپیسنه چامورده صوقالدی :

— ماپدی دولی

آقشام نفرقسی : ۱

استانبولك پچلری

— سلامی عزتت —

بر نجی قسم

— ۱ —

— دهوالرك ده‌ایلی قالالمدی‌یا ؟ .. کوك یوزی‌ده دنیاملی‌ی تورتك آلیوره ندر ! .. کونك کوشه‌سی اینانملی ، کیچه‌نك آلارنه‌ی ! .. مبارك یوزی یوزا ... » چیلیوردی . تیلیسنك میدانه کلمه‌کلری زمان صالوز احمد چیکلری بر بریه کیچیریدش کبی زانیدیه‌اوزه‌ی بر طوطوی آلدیریان عسکر قوماشندن معمول چوبوك کیبیش قاقسی قاپیردی ، اشی اولاقلریته قادار قورتدی ! عسکر باش کوزله ، کوکس باغرآچیق ، قاپیه‌نك یوزینی قیز قرمه‌شه باقدی :

— قاری دکل اوطوبوسیل ، دیدی ، حاسیام آلدی ایلیل ایچیدن ، صوقوغه میدان اولیوریا .. بنده بکلیون برآلا کوزلم اولسه ، آلماپاماك اولی یکاده ورز کلیوردی ...

صالوز احمدك قیز قرمه‌شی قاپیلی چیچکی زهرا کیبیلن چیماقلنه سیدنی خلیه‌سیمك ایچنده دانین وعمزوی بوردیوردی ، صالوزك سوزلرینه جواب ویرمك اوزره حس ایدی ، برآق اول تمیسیدی‌کی قاپیزنده‌کیلرین « چامورده بیت قاوروشی » استیوردی قاپیزودن کیچه‌کلر قاپیلمان چامور احسان اوزالدن ایوز ایاری قیزی سلاملادی ، ایاق چیچکنك قاپیلی کوز قاشیدیر اچل قادار آچیلدی ، دولاجه

Hakkı Tarık Us Koleksiyonu Süreli Yayınları

بکی معارف قانونی

ابتدائی تحصیل تورك مکتبلرنده یاپیلاجق

معارف وکیلی ایلك تدریسات معلملرنك موازنهٔ عمومیه‌دن مقاصی آلانلر طرفنه دکلمه

آنقره‌دن بلدیرلدیغه شهرمزه کلن معارف ارکاسندن برذات ، محرر لریزدن برینه معارف ایداری حقنده آیندیکی ایضاحاتی ویرمشدر :

— سابق معارف وکیلی واصف بك طرفندن تنظیم ایدیلان معارف قانونك بعض نقطه‌لری تعدیلی ایدیلان اوزره مراج اوغلی شکری بك طرفندن کری یه آلنمشدر . مذکور قانونه بالعموم تورك تربیه‌سی جوجوقلرینك تحصیل ابتدائیلریی منحصراً تورك مکتبلرنده اجباری مجبوریتی حقنده برقیدوضع ایدیلمسی قوتله محتملدر .

اوکونکی مادت آینده آنقره‌ده برمعارف مجلس عمومیسی طوپلانه‌رك بعض مقررات اتخاذ ایده‌جکدر . خیر آلدیغمز وجه مراج اوغلی شکری بك ایلك تدریسات معلملری معاشلرنك موازنهٔ عمومیه‌دن کسویه ایدیلمسی طرفدارکلدر . حالبوکه ادارهٔ خصوصیه بودجه‌لرندن معاش آلان مکتب معلملرینك ، معاشلرنی تداخله قالدیرمقدن بك بویوك سفالت جکمکده اولدقلری معلومدر .

ازجمله ، بعض برلرده‌کی معلملرك ۱۸ آیدن بری معاش آلمامقدلرینی قید ایتمك بو اصولك محاذیرینی انباته کافیدر . دیکر طرفدن قاعده‌نه کوره — سابق ولاحق معارف وکیلاری آراسنده معارفده اپیلاجق اصلاحات عمومیه حقنده آساسلی نقطهٔ نظر فرقلری موجوددر .

استانبولك قانالیزاسیونی

استانبولك قانالیزاسیونی یاپمق بر عهده‌ایدن شرکت ایکی آیه قدر انشاآته باشلامق اوزره احضارات یاپدیغنی امانت جیلیرمشدر .

ایچکیدن صوکره جرح

اسکدار اسکله‌سنده صندالیلی امین دیلمسز عادل ایله آرقاداشی عزیز دون کیجه ایچدکدن صوکره اسکله جاده‌سنه کلمشلردر ، عزیز ، عادلك دیلسزلیغی ایله آلای اغلك ایسته‌مش ، فقط دیلسزلیك بر قولاق یمشدر . یونك اوزرینه عزیز هان چیقاریلمق کبی آزادلنمك اوزرینه هجوم ایتمش وبالاخره قاچمشدر . مجروح حسنه‌خانه‌یه قلدیرلمش وجارح ده بالآخره دردست اولونمشدر .

آلمانیا بر میلیون عسکر چیقاره‌بیلیور

لوندره ۲۳ « آ.آ » ـ « پویل » غزته‌سی ، آلمان ترك اسلحه‌سی راپورنه نظراً ، جنرال فون سه‌ه‌نك آلمانیانك الده بولونان ۱۷ دستکاه والیوم آلمانیاده موجود جبهانه اعضالغاغه‌لری سایه‌سنده عصری پوتون تجهیزاتی حائز اولق اوزره بر میلیونلق بر اردوی سفر بر حالده وضع ایدیله‌بیلمکی یازمقده‌در . « پویل » غزته‌سی ، اولوتیانك غلبه ایدیله‌مسی لازم کلدیکی تذکره‌در .

توکیوده مصادمه‌لر

توکیو ۲۳ « آ.آ » ـ حکومت ، جلسه عمومی اتخاذیانك تأسیسی حقنده بر پروژه ویرمشدر .

سوسیالیزم « مصادمه‌لر اولمشدر .

آراسنده

والی بکك مساعی ساعتلری

ایدیلرك کثرتی دولایسیله ساعت درت چیقدیغی صوکراده ولایت مامورده مدعولی اولان سلیمان‌سای بك ، سامات صای خارجیه‌نك اصحاب فضائلی قبول ایتمکه قرار ویرمشدر . درت چیقدیغی صوکرا زیارتچیلردن هیچ کیمسه ولایت سایه‌سنه کیرمه‌یه‌جکدر .

مختلط قومیسیونك یاپدیغی اجتماعی

مختلط مبادله قومیسیونی باشکاتبی هیئت عمومیه‌سنده اجتماع ایدرك ۹ توصیه‌لر بر پروتوکول طرفلرنده مبادله ومذاکراته بولونمشدر . مذکور پروتوکول مسئله‌سی خیلی زمانلردن بری اجنبیلرده مذاکره ایدیلمکده‌در . هیئت عمومیه اجتماعنده بوخصوصده بر چوق نقطهٔ نظر فرقلری موجوددر .

« سعید کردی » کیمدر ؟

بو عاصی کورد سعید کردی‌سی متارکه دورنده قوای ملیه علیهنه چالیشمسه خائنلر جمله‌سندنه ملوث بر شخصیتدر .

شیخ سعیدك ماهیتی حقنده معلومات صاحبی بر ذاتك ویردیکی معلومات

کاچ مصالی توپلمالری شیخ سعیده ومصالی اعاده‌سنه دائر معلومات صاحبی برذات برمحرریمزه آتیده‌کی ایضاحاتی ویرمشدر :

« کاچ مصالی توپلمالری شیخ سعید کیدوب شدیدجه اصرار مجبور کرد رؤسالری آراسنده بولمق اوزره ایدیلدیلر . فقط بو حرکتلرك طالعی اولامسندن کاچاك هیچ بر فائده‌سی طالعی اولامسندن ، کاچ اعاده‌سنه باشلنه بر اعاده‌سی ایدیلدی . هر حالده مبلغ اولمسی امکان داخلنده کلدی . هر حالده مبلغ یا اوزاقلری قورك مدورلری طرفندن قطعاً آلنمش وآلنمقده‌در . یاخود بو قدر مدورلری طرفندن قطعاً آلنمش کی کوریلیور ایسه‌ده بو قدر مدورلری طرفندن اعاده‌سی ایدیلدی .